

# Tutu kuu uu ja ni tee Pablo nuu ñayiu ka skua'a ñuu Corinto

**1** <sup>1</sup>Maa san kuu Pablo, tee ni chitniuu Jesukristu ja xtutenuu san tno'o ya, chi saa kuini ia Dios ja sa'a san. Te ka tee san tutu ya'a jin ñanio Timoteo nuu maa ni, vi ñani vi kua'a, ja ka skua'a ni tno'o ia Dios ja ka oo ni ñuu Corinto, vi nuu ndi'i ñayiu maa ia Dios ja ka oi nii ñuu ja tnii Acaya. <sup>2</sup>Te maa Tata Ja'nuo jin Jito'o Jesukristu na ka'an nda'u ka'an kee ña ya, te vi koo ni jin jamani ya.

## Tnundo'o ja ni tna'a Pablo

<sup>3</sup>Na vi sa'a ka'nuo Dios, ia kuu tata maa Jito'o Jesukristu. Chi maa ya kuu tatao ja kunda'u ini ña ya, vi Dios ja siun ni ndasa'a sii ini ña ya jion. <sup>4</sup>Chi maa ya ndasa'a sii ini ña jion ndi'i ni jichi ja ka tna'o tnundo'o, nagua ja yoon, suni kuu vi ndasa'a sii inio ñayiu ka tna'a nani kuu tnundo'o. Chi nagua ni ndasa'a sii ini ña Dios jin mao, suni saa vi ndasa'a sii inio jin. <sup>5</sup>Chi makaya kua'a tnundo'o ka tna'o nagua ni tna'a maa Jesukristu tnundo'o, te suni saa ni kaya kua'a tno'o sii ini ka oo jion jin ma'lñu sagua ya. <sup>6</sup>Chi ka tna'a san tnundo'o nagua ja vi kosii ini ni, te vi kaku ni'lnu ni. Te nuu ja Dios ndasa'a sii ini ña jin san, te suni

suu kuu ja vi ndusii ini ni, te saa te vi kuandee ini ni ja vi tna'a ni tnundo'o, nagua ka ndo'o ka tna'a san. <sup>7</sup>Te ka oo yutnu san ja ka ndetu ka'nú san ja ja'a in in maa ni ja vi kuandee ini ni, chi ka jini san ja inuu ka tna'o tnundo'o, te suni saa ni taa ia Dios tno'o sii ini nuo.

<sup>8</sup>Chi ka kuini san, vi ñani vi kua'a, ja vi kuni ni naxa kua'a tnundo'o ni ka tna'a san nuu ni ka oo san ñuu ja tnii Asia, chi jandaa ndija ja ni ka tna'a ndeva'a san tnundo'o ja vi ña ni kaku ndee ka ini san, te vi ja ni ka ja'nde ja ni ka kuu ini san ja ma vi ndejoo teku ka san. <sup>9</sup>Chi vi ja ni ka jani ini san ja vi kuu san. Su yun kaxtno'o nuu san ja ma vi kukanu ini san maa san, chi na vi kukanu ini san Dios, ia ndaxteku ndiyi, <sup>10</sup>ja ni skaku ni'lnu ña ya nuu tnundo'o ja vi kuu san, te skaku ni'lnu ña ya vitna. Te ka ndetu ka'nú san nuu ya ja siun ni koskaku ni'lnu ña ya, <sup>11</sup>nuu ja suni vi kochituu ña ni ja vi kondakuatu ni ja ja'a san, nagua ja kua'a ñayiu vi ndakuatu ja ja'a san, te suni kua'a ñayiu vi ndakuanta'u nuu ia Dios ja ni sa'a ya javii java'a jin san.

## Ni kukuee Pablo, te tu ni ja'an de ñuu Corinto

<sup>12</sup>Oo in ja sa'a ja ka kusii ini san, chi ka jani ini maa san ja maa ia

Dios sa'a ja ka sa'a ndaa san jin ndee ini ndee anu san nuu ñayiu ñuyiu, te vi'i ka ka sa'a san nuu in in maa ni, su masu ja inu ndichi maa san, chi janda'u ini maa ia Dios, te ni ka'an nda'u ni ka'an kee ña ya ja saa ka sa'a san. <sup>13</sup>Chi tno'o ja ka tee san nuu tutu nuu ni, tu ka tee san inka tno'o, chi maa ni tno'o ja kuu vi ka'u ni, te vi jinkui'nu ini ni. Te ka ndetu ka'nun san ja vi jinkui'nu kaji ini ni, <sup>14</sup>nagua ja kua'ankuei ni ka jinkui'nu ini ni joo, nagua ja kiuu ndii Jito'o Jesús, te vi kokusii ini ni ja ja'a san, suni nagua ja vi kokusii ini san ja ja'a ni.

<sup>15</sup>Te jin tno'o kusii ini ya'a, ni ndakani ini san ja jaa san xtnañu'ka nuu ka oo ni, nagua ja saa, te sa'a san in jandiuxi ja jakoto ña san uu jichi. <sup>16</sup>Chi ni ndakani ini san ja jaa san xtnañu'ka jakoto ña san nuu ya'a san ja ki'in san Macedonia, te ndee Macedonia ndajiokuiin tuku san ndajakoto ña san. Saa te vi chituu ña ni ja vi ndakanu ichi ña ni ja no'o san Judea. <sup>17</sup>Te ja siun ni ndakani ini san, ¿a ka ka'an ni ja tu ni ndakani gua'a ini san nuu ni kuini san ja jaa san, axi ka ka'an ni ja ndakani ini san nagua ka ndakani ini ñayiu ñuyiu ja ka ka'in "saa" te ñama ka ka'in "ja ña'a"? <sup>18</sup>Su maa Dios kuu ia ndaa, te jini ya ja tno'o ka ka'an san nuu ni, tu ka ka'an san "saa" vi "ña'a" invaa ni jichi. <sup>19</sup>Chi maa san jin Silvano vi Timoteo ka kaxtno'o san tno'o Jesukristu, Se'e ia Dios, nuu ni. Te maa Jesukristu, tu ni ka'an ya "ja saa" te ka'an tuku ya "ja ña'a", chi skunkuu ndaa ya

tno'o ka'an ya. <sup>20</sup>Chi jin Jesukristu ni skunkuu ndi'i tno'o ni kee yu'u ia Dios, yun guaa nuu ka chiñu'o ia Dios, te ka ka'on "saa na kokuu" jin ma'ñu sagua Jesukristu. <sup>21</sup>Te maa Dios kuu ia ni sa'a yutnu ña jion ja ka oo jin Jesukristu, te ni sa'a siin ña ya ja vi kunukuechyo nuu ya. <sup>22</sup>Te suni ni chitnuni ña ya ja ka kuo ñayiu maa ya, te ni taa ya Espíritu ya ja oo ndee ini anuo ja kuu na kuinio in seyu ja ka kukanu inio ja vi ni'l'i ta'uuo nuu ya.

<sup>23</sup>Su ndakune'e san ia Dios ja kuu ya testiu ja ja'a san ja tu kuini san kokuu xeen san nuu ni ja tu ka sa'a ndaa ni. Yun kuu ja kuini ka ja jaa san ñuu Corinto ja jakoto ña san. <sup>24</sup>Chi tu ka kuini san ja vi kotatnuni san siki tno'o ja ka kandija ni, chi ja ka oo yutnu maa ni jin tno'o ka kandija ni, te sua'a ka kuini san ja vi chituu ña san ja vi kokusii ini ka ni.

**2** <sup>1</sup>Yun guaa ni ndakani ini san ja ma jaa san inka jichi ja jakoto ña san, chi tu kuini san ja taa san tno'o suchi ini. <sup>2</sup>Chi nuu ja na taa san tno'o suchi ini, te tu na in ndasa'a sii ini ña jin maa san, chi maintno'o maa ni ja ni taa san tno'o suchi ini. <sup>3</sup>Te yun guaa ni tee san tutu yun, nagua ja kiuu na kenta san, te ma vi taa ni tno'o suchi ini, chi sua'a vi ndasa'a sii ini ña ni. Chi kukanu ini san ja nuu ja kusii ini san, te suni ndi'i ni vi kokusii ini. <sup>4</sup>Chi ni ndakani ndeva'a ini san vi ni kusuchi ini san ja vi ndee ni jaku san nuu ni tee san tutu yun. Su tu ni tee san ja vi kokusuchi ini ni, chi sua'a ja vi kuni ni ja ka'an too ndeva'a ña san jin ndi'i ni.

**Na vi kuaka'nu inio nuu  
tee ni sa'a jakue'e**

**5**Su ni kusuchi ini san ni sa'a in tee ni sa'a jakue'e, te masu maintno'o maa san sa'a de ja kusuchi ini san, chi suni sa'a de ja ndi'i ni ka kusuchi ini. Su ndee yun ni ka'an san, chi tu kuini san ja ka'an ndeva'a san siki de. **6**Chi ja ni ka kuxeen ni nuu tee yun nuu ka ndututu kua'a ni, te ja ni kuu ni. **7**Te ja vi sa'a ni vitna kuu ja vi kuaka'nu ini ni, te vi ndasa'a sii ini ni de, nagua ja ma kokusuchi ndeva'a ini de, te xndoo de ichi ndaa. **8**Te yun guaa jikanta'u san ja vi xne'e tuku ni maa ni ja ka ka'an too ni de. **9**Chi ja ni tee san siki tniuu ya'a, nagua ja koto tnuni san, te kuni san a ka jantno'o ni ndi'i tno'o ka'an san. **10**Chi na tee xiin nuu ka jaka'nu ini ni, te suni kuaka'nu ini san. Te kuaka'nu ini san nuu ja oo nagua kuu ja kuaka'nu ini san jin nuu Jesukristu, ja vi koo gua'a maa ni, **11**nagua ja ma ni'i Tachi ichi ja kundee nuo, chi ka jini gua'o naxa nduku ja skanakau ña nuu kuechi.

**Tu osii ini Pablo ja koo de ñuu Troas**

**12**Te nuu ni jino san ñuu Troas ja kaxtno'o san tno'o va'a Jesukristu, te visi ni june Jito'o ichi ja kaxtno'o san tno'o ya, **13**su tu ni osii ini anu san, chi tu ni ka ndanitna'a san jin ñanio Tito. Te yun guaa ni ndakuanta'u san nuu ñayiu yun, te kua'an san ichi Macedonia.

**Jin maa Jesukristu te ka kundeo**

**14**Su ka ndakuanta'uo nuu ia Dios ja ndeka gua'a ña ya, te sa'a ya

ja siun ni ka kundeo ja ka oo jin Jesukristu, te jin ma'ñu sagua sein, te jitenuu tno'o va'a ya nii ñuu ja ka jini ñayiu, nagua jitenuu in xiko asin. **15**Chi ka kuo na kuinio suja vixin ja teñu'u Jesukristu, te jinonta xiko asin ndee nuu ia Dios. Te jitenuu xiko asin yun ndee nuu ñayiu vi kaku ni'nú vi nuu ñayiu vi jinaa. **16**Te nuu ñayiu vi jinaa kenta in xiko tne'e ja xne'e ndaa ja vi kui, su nuu ñayiu vi kaku ni'nú, chi kenta in xiko asin ja xne'e ndaa ja vi kotekui. Te ni ion ma kentao sa'o tniuu ya'a nuu ja ma chindee chituu ña ya jion. **17**Te sein, chi tu ka sa'a san nagua ka sa'a sava ñayiu ja ka ndukui vi ni ni'i xu'un jin tno'o va'a ia Dios. Chi sua'a ka ka'an ndaa san tno'o ya jin nuu maa ya, chi maa ya ni chitniuu ña ja vi xtutenuu san tno'o ya, ja ka oo san jin Jesukristu.

**Ni sa'a ia Dios in tratu jaa**

**3** **1**Te nuu ka ka'an san tno'o ya'a, te koka'on ja ka nukondee san inka jichi ka sa'a ka'nú san maa san, chi ña vi nini kuu ja vi xne'e san in tutu nuu ni nuu ka'an ja ka skunkuu ndaa san, axi ja vi kakan san in tutu yun nuu maa ni nagua ka sa'a sava de? **2**Ña'a, chi maa ni ka kuu na kuinio tutu san nuu ka'an ja ka skunkuu ndaa san, chi ka kuu ni na kuinio in tutu ja yoso ini anu san, te kuu vi ka'u ndi'i ñayiu, te vi kuni naxa ni ka sama ni. **3**Te ka xtuu ndijin ni maa ni ja ka kuu ni na kuinio in tutu maa Jesukristu, ja ni ka tee san. Te masu jin tinta ni ka tee san, chi jin Espíritu maa Dios, ia teku.

Te masu in nuu yuu jite nuu ni tee ia Dios Ley ya, chi nuu anu ñayiu ni ka tee san.

<sup>4</sup>Te ka'an san ya'a, chi ka kukanu ini san ia Dios jin ma'ñu sagua Jesukristu. <sup>5</sup>Su tu ka ndakani ini san ja ni ka kutua'a maa san ja vi sa'a san tniuu ya'a. Chi ka jini san ja ndi'i ja ka sa'a san vaji nuu ia Dios. <sup>6</sup>Chi maa ya ni sa'a tua'a ña ja vi kaxtno'o san nuu ñayiu tratu jaa. Te tratu jaa ya'a, chi masu ja ni tee jin letra kuu, chi ja vaji nuu Espíritu ia Dios kuu, chi letra ja yoso nuu Ley xtavi kuechi ña ja vi kuo, su Espíritu ia Dios taa ja vi kotekuo.

<sup>7</sup>Chi nuu ni jiña'a ia Dios tratu jana'a nuu Moisés, ja ni tee ya letra nuu yuu yaxin, te ni sa'a ya ja ni ye'e nuu Moisés ja vi ña ni ka kundee nuu ñayiu Israel ja vi kondia'i nuu de, chi ye'e ndeva'a, te ndi joo ndi joo, te ni nda'va ja ye'e nuu de. Su nuu ja vi ye'e tajan tratu yun ni kee ja xtavi kuechi ña ja vi kuo, <sup>8</sup>te vi'i ka ye'e tajan tratu jaa ja vaji nuu Espíritu ia Dios. <sup>9</sup>Chi nuu ja vi ye'e tajan tratu yun ni kee ja xtavi kuechi ña ja vi kuo, te vi'i ka ye'e tajan tratu jaa nuu sa'a ia Dios ja ka kuo ñayiu ndaa nuu ya. <sup>10</sup>Chi tratu ja ye'e tajan ndee ama ka, tu ka ye'e nuu ka skintna'a inuo jin tratu jaa, chi ye'e ndeva'a ka. <sup>11</sup>Chi nuu ja ye'e tajan tratu ja ni oo ndee saa tiempu, te naa, te vi'i ka ye'e tajan tratu jaa ja oo nikuii nikani.

<sup>12</sup>Te ja ka ndetu ka'nú san tno'o ja oo nikuii nikani kuu ja tu ka yu'u san ja ka ka'an san tno'o ya. <sup>13</sup>Te tu ka sa'a san nagua ni osa'a

Moisés ja ni ojasi de in sa'un nuu de, nagua ja ma vi kuni ñayiu Israel ja ndi joo ndi joo kua'an nda'va ja ye'e nuu de, guaa ndee na nda'va sa'un. <sup>14</sup>Te ñayiu yun, chi tu ni ka jinkui'nu ini, chi guaa ndee kiuu vitna nuu ka ka'ui tratu jana'a, te tu ka jinkui'nu ini, chi na tno'o ja ndesi sa'un yun jajintnuni, te tu kujioo sa'un yun, chi maintno'o jin ma'ñu sagua Jesukristu guaa kuu kujioo. <sup>15</sup>Te ndee kiuu vitna, chi nuu ka ka'ui tutu Ley Moisés, te na kuinio ja ndesi in sa'un jajintnuni. <sup>16</sup>Su nuu ka kiunduu ñayiu nuu maa Jito'o, te kujioo sa'un ndesi jajintnuni yun. <sup>17</sup>Chi Jito'o kuu maa Espíritu, te nuu oo Espíritu, te ka yaa uun ñayiu ja vi sa'i nagua ka kuini mai nuu ia Dios. <sup>18</sup>Te yun guaa ndi'i yoon ja ka kandijao, chi tu ka jasi kao in sa'un nuo, chi ka kuo na kuinio in speju ja ndasie'e ja ye'e tajan maa Jito'o, te ndi joo ndi joo kua'ankueio ka ndasamao nagua oo nagua kaa maa Jito'o, te vi saa vi saa ka ye'e kao, nagua ye'e tajan maa ya. Te ya'a sa'a maa Jito'o ja kuu ya Espíritu.

### Na vi kotekuo jin tno'o ka kandijao

**4** <sup>1</sup>Te yun guaa tu ka kuita san ja vi sa'a san tniuu ja ni skuiso siki ña ia Dios, chi ni kunda'u ini ña ya jin san. <sup>2</sup>Chi ka skexiko san ja ka sa'a yu'u ñayiu ja kuu in jakanoo, te tu ka jika san jin tno'o jani ini, ni tu ka sama san tno'o ia Dios ja vi xnda'u san ñayiu. Chi sua'a maa ni tno'o ndaa ka ka'an san, saa te vi kuni ndi'i

ñayiu ja ka ka'an ndaa san jin nuu maa ia Dios. <sup>3</sup>Su nuu ja ndesi jajintnuni sava ñayiu na kuinio in sa'un, ja tu ka jinkui'nu ini tno'o va'a Jesukristu ja ka kaxtno'o san, te maa ni ñayiu vi jinaa ka kui. <sup>4</sup>Te tu ka kandijai, chi chu'chi ñuyiu ya'a ni jasi jajintnuni, nagua ja ma vi kuni ja vi ye'e tajan tno'o va'a Jesukristu, ia kaa nagua oo nagua kaa maa ia Dios. <sup>5</sup>Te nuu ka kaxtno'o san, tu ka kaxtno'o san tno'o maa san, chi ka kaxtno'o san tno'o Jesukristu ja maa ya kuu Jito'o. Te sein, chi sua'a ni ka jinokuechi san nuu ni, ja ja'a ja ka kutoo san Jesús. <sup>6</sup>Chi maa Dios, ia ni tatnuni ja ni ye'e nuu nee, kuu ia ni sa'a ja ni ye'e ini anuo nagua ja kuu vi kunio jaye'e tajan ia Dios, nagua ye'e ya nuu Jesukristu.

<sup>7</sup>Su ka neva'a san in jakuika ndeva'a ja ka tava'a san nuu yiki kuñu san ja kuu na kuinio in kisi ñu'u, nagua ja xne'e ja nuu maa ia Dios vaji jaka'nu ndeva'a ya'a, te masu nuu maa san. <sup>8</sup>Ndi'i ni nuu ka tna'a san tnundo'o, su tu ka kusuchi ini san. Visi ka ndi'i ni ndeva'a san jin tnundo'o, su tu ka ja'nde ini san nuu tno'o ya. <sup>9</sup>Ka sondikin ña ñayiu, su tu xndoo ña ia Dios. Ka skana ña ñayiu, su tu ka xnaa ñai. <sup>10</sup>Te ndi'i ni nuu kua'ankuei san, ka nee ini san ja vi kuu san nagua ni ji'i Jesús, nagua ja suni xne'e ja teku Jesús nuu yiki kuñu san. <sup>11</sup>Chi sein ja ka teku san siun ni ka nee ini san ja vi ka'ni ña ñayiu jin san ja ja'a Jesús, nagua ja suni xne'e ja teku Jesús nuu yiki kuñu san ja naa. <sup>12</sup>Nuu saa te sein, chi vi ka oo san ja vi kuu san ja ja'a

tno'o ya, te yun sa'a ja vi koteku maa ni nikuii nikani.

<sup>13</sup>Su inuu ni Espíritu ia Dios ka neva'a san vi ka kandija san jin tee ni tee tutu ii ya'a nagua ni tee de: "Ni kandija san, te yun guaa ni ka'an san", kachi tutu ii. Te sein, chi suni ka kandija san, te yun guaa suni ka ka'an san. <sup>14</sup>Chi ka jini san ja ia ni ndaxteku Jito'o Jesús, suni ndaxteku ña ya jin sein ja vi koo san jin Jesús, te in ni tutu ndakuaka ña ya no'okueio nuu ya. <sup>15</sup>Chi ndi'i tnundo'o ja ka tna'a san ya'a kuu in java'a maa ni, nagua ja na ka'an nda'u ka'an kee ña ia Dios jin kua'a ñayiu. Te suni saa kua'a ñayiu vi ndakuanta'u, nagua ja na koo jayiñu'u nuu ya.

### Ka ndioo inio ja vi koo ndee andivi

<sup>16</sup>Yun guaa tu ka kuita san. Visi mandi'i yiki kuñu san, su anu san, chi in kiuu in kiuu kua'an ndujaa. <sup>17</sup>Chi tnundo'o ja ka tna'a san nuu ñuyiu ya'a, chi ja joo ni kuu, te ñama ni ya'a. Su yun te kaya kua'a javii java'a ja vi koo jin san nikuii nikani, chi ka'nu ka kuu javii java'a masu tnundo'o ya'a. <sup>18</sup>Chi tu ka yinuu san nuu tako tnundo'o ja ka ndia'o, chi nuu ka yinuu san kuu nuu oo javii java'a ja tu ndijin ja vi kondia'o. Chi tako tnundo'o ja ka ndia'o, chi ja ya'a ni kuu, su javii java'a ja tu ndijin ja vi kondia'o, chi oo nikuii nikani.

**5** <sup>1</sup>Chi ka jinio ja yiki kuñuo ja oo nuu ñuyiu ya'a kuu na kuinio in ve'e sa'un ja te'nde, te naa. Su ndasava'a ia Dios in yiki kuñu jao ja kuu na kuinio in ve'e ja

oo nikuii nikani andivi, in ve'e ja tu ni sa'a ñayiu jin nda'i. <sup>2</sup>Te yun guaa ka jaka inio nuu ka oo nuu yiki kuñuo ya'a ja kuu ve'o, chi ka ndioo inio ja vi ndasamao ve'o ja oo ndee andivi, <sup>3</sup>nagua ja kisa'u ña na kuinio in sa'un, te ma vi koo vichi anuo. <sup>4</sup>Chi nini ka oo ve'e ya'a ja kuu yiki kuñuo, te ka jaka inio ja ka kusuchi inio, chi tu ka kuinio ja koo vichi anuo, chi ja ka kuinio kuu ja vi koo jin yiki kuñu jaa, nagua ja yiki kuñuo ja naa, na ndasama, te kotekeu nikuii nikani. <sup>5</sup>Te maa Dios kuu ia ni sa'a tua'a ña ja saa vi koo, te ni taa ya Espíritu ya nagua ja vi kukanu ini ndao ja vi ni'i ta'uo nagua ni kee yu'u ya.

<sup>6</sup>Te yun guaa siun ni ka kukanu inio, chi ka jinio ja nini ka oo jin yiki kuñuo ya'a, te ka oo jikao jin maa Jito'o. <sup>7</sup>Chi ka jikao nuu ñuyiu ya'a jin tno'o ka kandijao, masu nagua ka ndia'o. <sup>8</sup>Su ka kukanu inio, te ka junkuaan ka inio ja kekueio nuu yiki kuñu ya'a, te ki'inkueio ja vi koo jin Jito'o. <sup>9</sup>Yun guaa na vi nduku ndeo ja na junkuaan ini ña Jito'o jion, nuu ka oo jin yiki kuñuo ya'a, axi nuu kekueio nuu yiki kuñuo ja vi koo jin ya. <sup>10</sup>Chi nini kuu ja ndi'o ki'inkuei nuu sandaa Kristu kuechi, nagua ja in in mao vi ni'o na kuu na kuu nagua ni ka sa'o nuu ni ka oo jin yiki kuñuo, a java'a axi jakue'e.

### Ni ka ndumanio jin ia Dios

<sup>11</sup>Te yun guaa ka jini san ja ka yu'u ni'nú san Jito'o, te ka nduku ndee san ja vi sino ini san ñayiu ja vi kandijai. Te jini gua'a maa

ia Dios na tee ka kuu san, te suni ka ndetu ka'nú san ja vi kuni ni. <sup>12</sup>Te tu ka nduku san ja vi ka'an tuku san nuu ni ja tee gua'a ka kuu san, chi ka ja'a san tno'o ja vi kusii ini maa ni ja ja'a san, nagua ja vi ni'i ni tno'o vi ndajione'e ni nuu ñayiu ka kuu teyii ja gua'a ka sa'i, te masu ja ka oo gua'a anui. <sup>13</sup>Chi nuu ja ka ka'an ñayiu ja ka ndukue'e san ja siun ka sa'a san, te jayiñu'kuu nuu maa ia Dios. Su nuu ja ka ñu'u ndaa ini san, te java'a maa ni kuu. <sup>14</sup>Chi ja kutoo ña Kristu jion kuu ja tenini ña ja vi kunukuechi san nuu ya, chi ka kukanu ini san ja maintno'o maa ya ni ji'i ja ja'a ñayiu, te yun guaa na kuinio ja ni ka ji'i ndi'i ñayiu jin ya. <sup>15</sup>Chi ni ji'i Kristu ja ja'a ñayiu, nagua ja ñayiu ka teku, ma vi kotekeu ja vi sa'i nagua ka kuini mai, chi na vi sa'i nagua kuini ia ni ji'i ja ja'i, te ni ndateku ya. <sup>16</sup>Yun guaa sein, chi tu ka ndakani ka ini san ja ja'a ni in ñayiu, nagua ka ndakani ini ñayiu ñuyiu, visi ndee ama ka ni ka ondakani ini san ja Kristu kuu in teyii sua'a ni, nagua ka ndakani ini ñayiu ñuyiu, su vitna chi masu saa ka ka ndakani ini san ja ja'a ya. <sup>17</sup>Yun guaa nuu ja in ñayiu oo jin Kristu, te ni ndui ñayiu jaa, chi ndi'i ja tu'u ni osa'i yun ja ni ya'a, te ndi'i ni ndujaa vitna.

<sup>18</sup>Te ndi'i tniuu ya'a vaji nuu maa ia Dios, chi jin ma'ñu sagua Kristu ni sa'a ya ja ni ka ndumanio jin ya, te ni skuiso siki ña ya ja na vi ka'an san nuu ñayiu ja vi ndumanio jin ya. <sup>19</sup>Chi jin ma'ñu sagua Kristu, te ni ndumanio ia Dios jin ñayiu ñuyiu,

te tu ni sa'a ya kuenta yika kuechi ñayiu. Te ni skuiso siki ña ya jin sein ja vi kaxtno'o san nuu ñayiu tno'o ya ja vi ndumani jin ya.<sup>20</sup> Yunguaa ka kuu san tee ni chitniuu Kristu ja vi ka'an san nuu ni, na kuinio ja vi maa ia Dios jikanta'u ya nuu ni jin ma'ñu sagua sein. Te jin sivi maa Kristu ka jikanta'u san nuu ni ja vi ndumani ni jin ia Dios.<sup>21</sup> Chi visi tu na yika kuechi ni sa'a Kristu, su ja ja'a yoon, te ni skuiso siki ña ia Dios yika kuechio, nagua ja jin ma'ñu sagua Kristu, te ni ka nduo ñayiu ndaa nuu ia Dios.

**6** <sup>1</sup>Nuu saa te sein ja ka satniuu san nuu tniuu maa ia Dios, ka xtekü ña san jin ni ja ma vi skunaa ni tno'o ja ni ka'an nda'u ka'an kee ña ia Dios ja ni ka kuta'u ni.<sup>2</sup> Chi ka'an nuu tutu ii:

Vi mamaa tiempu ja janta'u ña rin, ni onini rin;  
te vi maa kiuu ja skaku ni'nu ña rin, ni chituu ña rin,  
kachi ya. Te vitna kuu kiuu ja kuanta'u ña ya, vi vitna kuu kiuu ja skaku ni'nu ña ya.

### Tnundo'o ni ka tna'a Pablo

<sup>3</sup>Te tu ka sa'a san in jakue'e nuu ni in ñayiu ja kasi ichi ja vi kandijai, nagua ja ma vi ka'an kue'i siki tniuu ka sa'a san. <sup>4</sup>Chi saa sua'a ka kuini san ja vi xne'e san ndi'i ja ka sa'a san ja tee ka jinokuechi nuu ia Dios ka kuu san, ja ka jandee ka jaka'nu ini san jin tnundo'o ka tna'a san, vi nuu ka ja'ni ña jin san ja vi kaa san, vi ja vi kondii vi konama san vi ja ka kusuchi ini san,<sup>5</sup> vi ka kani ña ñayiu jin san vi ka yi'i san vekaa, vi ndontakuei vaa ñayiu

siki san, vi ka satniuu ndee ndeva'a san, vi ka ji'i san ñua'na, vi ka ji'i san soko. <sup>6</sup>Te suni ka xne'e san maa san ja ka oo vii san, vi ka jinkui'nu ndaa ini san, vi ka jandee ini san, vi ka kunda'u ini san ñayiu, vi ja ka oo san jin Espíritu ia Dios, vi ja ka ka'an too ndaa san ñayiu,<sup>7</sup> vi ka ka'an san tno'o ndaa. Te ka oo san jin jaka'nu maa ia Dios, te ka jantniuu san tniuu ndaa ja kuu na kuinio kuji nuu ka jaxin tna'a san jin jakue'e axi ja ka skaku ni'nu san maa san. <sup>8</sup>Te oo jichi ja ka nee yiñu'u ñayiu nuu san, te oo nuu ka nani ñai. Oo nuu ka ka'an gua'i ja ja'a san, te oo nuu ka ka'an kue'i. Oo nuu ka ka'in ja tee tno'o ka kuu san, su masu saa, chi ka ka'an ndaa san. <sup>9</sup>Te oo nuu ka sa'i ja vi tu ka jini sa'un ñai, su ña'a, chi ka jini gua'a ñai. Oo nuu ja vi ka ji'i san, su ka tekü ni san. Ka kuun ka kani ñai, su tu ka ja'ni ñai. <sup>10</sup>Te visi oo nuu ka kusuchi ini san, su siun ni ka kusii ini san. Te visi tee nda'u ka kuu san, su ka sa'a kuika san kua'a ñayiu jin tno'o ia Dios. Te visi tu nagua ka neva'a sa'un san, su ndil'i ka neva'a san nuu ia Dios.

<sup>11</sup>Te ka ka'an kaji san nuu ni ja ka oo ni ñuu Corinto, ja ka ka'an too ña san jin ndee ini ndee anu san. <sup>12</sup>Te sein, chi ka ka'an too ña san, su maa ni, chi masu saa ka ka'an too ña ni.<sup>13</sup> Te jikanta'u san nuu ni na kuinio yua ja ka'an jin se'e, ja vi ka'an too ña ni, nagua ka ka'an too ña san jin maa ni.

### Ma vi kintna'a inuu ñayiu kandija jin ñayiu tu kandija

<sup>14</sup>Ma vi skintna'a ni maa ni ja ka kandija ni jin ñayiu tu kandija,

chi ma kuu vi kintna'a inuu ni, chi ma kuu kintna'a inuu tno'o ndaa jin tno'o kue'e, te ni ma kintna'a jaye'e jin ñunee. <sup>15</sup>Chi ma kuu vi koo mani Jesukristu jin Tachi, te ni ma kuu kintna'a inuu ñayiu kandija jin ñayiu tu kandija. <sup>16</sup>Te ni ma kuu vi kani tna'a veñu'u ia Dios jin chu'chi, chi maa ni ka kuu veñu'u Dios, ia teku, nagua ni ka'an maa ya:

Koo rin jin, te kokaka rin ne'ui,  
te kokuu rin Dios mai,  
te mai vi kokuu ñayiu ñuu rin,  
kachi ya. <sup>17</sup>Te suni ka'an tuku ya:  
Kekuei ne'u ñayiu ka sa'a  
jakue'e jian,  
te vi kujoo.

Ma vi ke'e ron jatne'e,  
te kuanta'u ña rin jin ron.

<sup>18</sup>Te kokuu rin tata ron,  
te vi kokuu maa ron seyii rin vi  
sesi'i rin,  
kachi Jito'o Dios, ia ndakui  
ndeva'a.

**7** <sup>1</sup>Nuu saa, vi ñani vi kua'a ja  
ka'an too ña san, te ka neva'o  
tno'o ya'a ja ni kee yu'u ia Dios.  
Te yun kuu ja na vi ndasavio mao  
jin taka ja sa'a tne'e yiki kuñuo vi  
anuo, te na vi ndasavii ndi'o mao,  
chi ka yu'u ni'nuo ia Dios.

### Ni ka ndatna'u ini ñayiu ñuu Corinto nuu yika kuechi

<sup>2</sup>Te jikanta'u san ja vi kuanta'u  
ñña ni nuu anu ni, chi tu ni sa'a  
san jakue'e nuu ni in ni, te ni tu  
ni ska'an san ni in ni ja vi sa'a ni  
jakue'e, te ni tu ni xnda'u ña san  
jin ni in ni. <sup>3</sup>Te tu ka'an san tno'o  
ya'a ja xtavi kuechi ña san, chi  
nagua ja ni ka'an san ndee ama ka,

ja ñu'u ini ña san, visi na vi kuo axi  
vi kotekuo. <sup>4</sup>Te kukanu ini ña san  
ja ka'an san nuu ni, vi kuteyii san  
ja ja'a in in maa ni. Te jin ne'u ndi'i  
tnundo'o ja tna'a san, nuku'un ndee  
ini san vi ndusii ndeva'a ini san.

<sup>5</sup>Chi ndee nuu ni kentakuei san  
Macedonia, te ni tu ka ndatatu  
sa'un san, chi ninii nuu ni ka tna'a  
san tnundo'o, chi ni ka tee tna'a  
san jin ñayiu vi ni ka yu'u san jin  
anu san. <sup>6</sup>Su Dios, ia jiña'a tno'o  
ndee ini nuu ñayiu ka kusuchi ini,  
ni ndataa ya tno'o ndee ini nuu san  
nuu ni kenta Tito. <sup>7</sup>Te masu nani ja  
ni kenta de nuu oo san, chi suni ja  
kusii ini de ja ja'a in in maa ni. Chi  
ni ndakani de ja ka ndioo ndeva'a  
ini ni ja vi ndakuni ña ni jin san,  
vi ka kusuchi ini ni, vi ka ndi'i ni  
ndeva'a ni ja ja'a san. Te jin ndi'i  
tno'o ni ndakani de ya'a, te vi'i ka  
ni kusii ini san.

<sup>8</sup>Chi visi ni tniuu suchi ini ña san  
jin tutu ni tetniuu san nuu ni, su  
tu ndatna'u ini maa san. Te visi ni  
kusuchi ini san nuu ni jini san ja  
ni tniuu suchi ini ña tutu jian, su  
joo ni, te ni ka ya'a ini ni. <sup>9</sup>Vitna te  
kusii ini san, su masu ja ka kusuchi  
ini ni, chi ja tno'o suchi ini yun,  
te ni ka ndatna'u ini ni nuu yika  
kuechi ni, chi ni ka kusuchi ini ni,  
nagua kuini maa ia Dios. Te sein,  
chi ni in jakue'e, tu nagua ni sa'a  
ñña san. <sup>10</sup>Chi tno'o suchi ini ja vaji  
nagua kuini maa ia Dios, sa'a ja  
ka ndatna'u inio nuu yika kuechio,  
nagua ja vi kaku ni'nuo, te ma vi  
kokusuchi ka inio. Su tno'o suchi  
ini ja vaji nuu ñuyiu sa'a ja vi kuo.  
<sup>11</sup>Te vi kondia'a maa ni vitna, naxa  
ni sa'a tno'o suchi ini ja vaji nagua

kuini maa ia Dios. Chi tno'o suchi ini yun ni sa'a ja ka ndi'ni ndeva'a ni ja ja'a san, te ni ka ka'an ni'l nu ni ja ja'a maa ni, vi ni ka kiti ini ni nuu ñayiu sa'a jakue'e, vi ni ka yu'u ni, vi ka ndioo ndeva'a ini ni ja vi ndakuni ña ni, vi ni ka sa'a ndaa ni ja ja'a san, te ni ka kuxeen ni nuu ñayiu sa'a yika kuechi. Te jin ndi'i ja ni ka sa'a ni, ka xne'e ni maa ni ja tu na kuechi ka tavi ni jin tniuu ya'a. <sup>12</sup>Nuu saa te visi ni tee san tutu yun, su masu ni tee san ja ja'a ñayiu ni sa'a yika kuechi, te ni masu ja ja'a ñayiu ni ndo'o jakue'e yun. Chi saa ni tee san nagua ja vi kuni maa ni jin nuu ia Dios ja ka ndi'ni ndeva'a ni ja ja'a san. <sup>13</sup>Yun guaa ni ndusii ini san ja ja'a ni.

Su vi'i ka ni ka kusii ini san nuu ni ka jini san ja kusii ini Tito, chi ndi'i maa ni ni ka ndakuña'a tno'o ndee ini nuu de. <sup>14</sup>Chi tu ndukanoo san ja ni ka'an san nuu Tito ja kusii ndeva'a ini san ja ja'a ni. Te ja siun ndi'i tno'o ka'an san nuu ni kuu tno'o ndaa, te suni saa ni ni ka'an ndaa san nuu Tito nuu jiña'a san ja kusii ini san ja ja'a ndi'i maa ni. <sup>15</sup>Te vi'i ka kutoo ña de jin in in maa ni, nuu ndaka'an ña de ja ndi'i ni ni ka jantno'o nagua ni ka'an de, te yiñu'u ndeva'a ni ka janta'u ni de. <sup>16</sup>Te kusii ini san ja ndi'i ni ja kukanu ini ña san jin ni.

### Vi ni ini ni anu ni vi soko ni

**8** <sup>1</sup>Vitna, vi ñani vi kua'a, te ka kuini san ja vi ndakan san nuu ni naxa ka'an nda'u ka'an kee ña ia Dios jin ñayiu ka skua'a ja ka oo ñuu ja tnii Macedonia. <sup>2</sup>Chi visi

ni jito tnuni ña kua'a tnundo'o jin, su ka kusii ini, te visi ka kunda'u ndeva'i, su ni ka sokoi kua'a xu'un na kuinio in ñayiu kuika. <sup>3</sup>Te maa san kuu testiu ja vi ni ini ni anui ni ka sokoi na kuu na kuu naxa kenta ja ka soko mai, te masu nani naxa kenta, chi vi vi'i ka ka sokoi. <sup>4</sup>Te ni ka jikanta'u ndeva'i ja na vi kuandetu san ja na vi chituu tna'a san jin joo xu'un ja vi skuta'u san ñanio ka kunda'u ja ka oo Jerusalén. <sup>5</sup>Te vi'i ka ni ka sa'i, masu nagua ka ndetu san ja vi sa'i, chi xtnaño'u ka ni ka sokoi mai nuu Jito'o, te saa ni ka sokoi mai ja vi kunukuechi nuu san, nagua kuini maa ia Dios. <sup>6</sup>Te ja ja'a yun, guaa ni ka xtekoo san Tito ja na jaa de ne'u maa ni ja xndi'i de tniuu ni jinkondee de ja ndaxtutu de xu'un ja ka soko ni ja kuu in java'a ka sa'a ni. <sup>7</sup>Chi gua'a ndeva'a ka sa'a ni jin ndi'i, chi ka kandija gua'a ni, vi ka kaxtno'o gua'a ni nuu ñayiu, vi ka jinkui'nu gua'a ini ni tno'o ndaa, vi ka ndi'ni ndeva'a ni ja ja'a ñayiu nda'u vi ka ka'an too ña ni. Nuu saa te suni kanuu ja vi sa'a ni tniuu gua'a ya'a, ja vi chituu ni ñayiu ka kunda'u.

<sup>8</sup>Te tno'o ka'an san ya'a, masu in tno'o ja tatnuni san kuu, chi maa ni kuini san ja vi kuni ni naxa ka sa'a sava ka ñayiu ja ka soko xu'un, te nuu ja saa vi sa'a ni, te ka xne'e ni maa ni ja ka ka'an too ndija ni sava ka ñayiu. <sup>9</sup>Chi ja ka jini maa ni naxa ni ka'an nda'u ni ka'an kee ña Jito'o Jesukristu. Chi ja ja'a maa ni, te ni sa'a nda'u ya, visi ni oneva'a ya ndi'i jakuika, nagua ja vi nduu kuika ni nuu ya jin ja ni sa'a nda'u ya maa ya.

<sup>10</sup>Te java'a maa ni kuu ja xtekū ña san siki tniuu ya'a, chi gua'a ni ka keja'a maa ni ka sa'a ni ndee kuia ja ni ya'o yun, te masu maa ni ja ka soko ni xu'un, chi ja ka kusii ini ni ja vi sa'a ni. <sup>11</sup>Nuu saa te vitna te vi sa'a ni guaa ndee na vi sino ni nagua ni ka ndioo ini ni nuu ni ka keja'a ni ja ka sa'a ni, te suni saa ni vi sino ni na kuu na kuu naxa ka neva'a maa ni. <sup>12</sup>Chi nuu ja ndee in ñayiu kuini ndija ja kuña'a, te janta'u ia Dios nagua sokoi na kuu na kuu naxa neva'a mai, te tu jikan ia Dios nagua tu neva'i.

<sup>13</sup>Te tu ka'an san tno'o ya'a ja vi koo va'a sava ka ñayiu, te vi koka'ni ña jin maa ni. <sup>14</sup>Chi sua'a ka'an san ja vi koo inuu ni, chi vitna ka neva'a maa ni nagua ka ja'ní ña jin ñayiu yun. Te koo in kiuu, te vi koneva'i nagua ka ja'ní ña jin ni, te vi sokoi ja vi ni'i ni nagua ja inuu vi koneva'a ni. <sup>15</sup>Nagua yoso nuu tutu ii nuu ka'an sua'a: "Ñayiu ni ndaxtutu kua'a, te tu ni ndoo ka, te ñayiu ni ndaxtutu joo ni, te suni tu ni ja'ní ña jin" kachi tutu ii.

### Ni tetniuu ña Pablo jin Tito vi uu ka tee ka skua'a

<sup>16</sup>Su ndakuanta'u san nuu ia Dios ja ni kee ya anu Tito ja ndi'ni de ja ja'a taka ni, nagua ndi'ni maa san ja ja'a ni. <sup>17</sup>Chi ni janta'u de tno'o ni ka'an san nuu de ja jaa de jakoto ña de, su ja siun ndi'ni maa de ja ja'a taka ni, te jaa maa de jakoto ña de, chi saa ni ka'an maa de.

<sup>18</sup>Te suni vi tetniuu san inka ñanio ja vi kondeka tna'a de jin Tito jakuei de, in tee ka ka'an ndi'i

ñayiu ka skua'a, ja gua'a satniuu de nuu kaxtno'o de tno'o va'a Jesukristu. <sup>19</sup>Te masu maa ni yun, chi vi maa ñayiu ka skua'a ni ka kaji ña jin ñanio ya'a ja vi kokaka san jin de vi kochituu tna'a san nuu ka ndaxtutu san xu'un ka soko ñayiu. Te tniuu ya'a ka sa'a san ja ka chiñu'u san Jito'o, nagua ja saa, te ka xne'o mao ja vi ni ini ni anuo ka chituo sava ka ñayiu. <sup>20</sup>Yun ka sa'a san nagua ja ma vi ka'an kuechi ñayiu siki san ja ja'a xu'un kua'a ja ka soko ñayiu ja ka ndaxtutu san. <sup>21</sup>Te ka nduku ndee san ja ka sa'a ndaa san, masu maintno'o nuu Jito'o, chi suni nuu ñayiu.

<sup>22</sup>Te suni ka tetniuu san inka ñanio ja jakuei de jin nduu tee ya'a, in tee ja ni kuu ki'in jichi ka jito tnuni san de ja in tee satniuu gua'a kuu de, te vi'lí ka ndi'ni de vitna ja kunukuechi de nuu ni, chi kukanu ini ña de jin ni. <sup>23</sup>Te nuu ja ndee ñayiu jikan tno'o ja ja'a Tito, te vi kuña'a ni ja in tee ka chituu tna'a jin san, ka satniuu san ja ka jinokuechi san nuu ni, kuu de. Te nduu ñanio ya'a, chi tee ni ka tetniuu ñayiu ka skua'a ka kuu de, te ka chiñu'u de Jesukristu. <sup>24</sup>Nuu saa te vi xne'e ni maa ni ja ka ka'an too ni de, nagua ja vi kuni ñayiu ka skua'a, ja inu ndija san ja ka ka'an gua'a san ja ja'a ni nuu de.

### Ka soko ñayiu xu'un ja ki'in nuu sava ka ñayiu ka skua'a

**9** <sup>1</sup>Te ja ja'a xu'un ka soko ni ja ki'in nuu ñayiu ka kunda'u ka skua'a ja ka oo Jerusalén, masu nini ka kuu ja tee san nuu ni. <sup>2</sup>Chi

ja jini san ja ka jintna'a ini ni vi chituu ni sava ka ñayiu. Te yun guaa kuteyii san ka'an san nuu ñayiu ka skua'a ja ka oo ñuu ja tnii Macedonia ja maa ni ja ka kuu ni ñayiu ñuu ja tnii Acaya ja ni ka sa'a tua'a ni xu'un ja vi chituu ni ñayiu ndee jandujin. Te suni kua'a ñayiu Macedonia ka ndi'i ja vi chitui sava ka ñayiu nuu ni ka jini ja vi ndee ini ndee anu ni ka chituu ni ñayiu. <sup>3</sup>Te yun guaa tetniuu san ndi uni ñanio jakuei de, nagua ja ma kendoo kue'e san jin tno'o gua'a ja ni ka'an san ja ja'a ni siki tniuu ya'a, te nagua ja ni ka'an san vi kosa'a tua'a ni xu'un ja ka soko ni. <sup>4</sup>Chi kana saa vi kondikin ña ndesaa tee ñuu Macedonia jakuei de jin san, te vi nuku'un ña san ja kuini ka ja vi kotua'a ni, te vi ni'i san tno'o kanoo, te saa ni maa ni, chi ni ka kukanu ini ña san jin ni, te ni ka ka'an san ja ka otua'a ni. <sup>5</sup>Te yun guaa ni ndakani ini san ja nini kuu ja xtekua san ñanjo ja vi kokoxno'o de nuu san vi jakoto ña de, te vi chituu ña de ja vi ndaxtutu ndi'i ni xu'un ja ni kekuei yu'u ni ndee ama ka ja vi soko ni. Te saa nagua ja na kotua'a xu'un ka soko ni ja xne'e ja inu nda'u ini ni, te masu ja ka tenini ña san kuu.

<sup>6</sup>Su vi kona'a ni tno'o ya'a: Ja in tee jitu joo ni, te joo ni ndaxtutu de, te tee jitu kua'a, te suni kua'a ndaxtutu de. <sup>7</sup>Te in in maa ñayiu na kuña'i naxa kana ini anu mai, su ma kokuu suchi ini ja jiña'i, axi ja vi nini kuu ja kuña'i, chi kutoo ña ia Dios jin ñayiu ja kusii ini nuu jiña'i. <sup>8</sup>Chi ka'nu kuu ia Dios, te kuu sa'a ya ja vi ni'i ni ndi'i javii

java'a ya, nagua ja saa te siun ni vi koneva'a ni ndi'i nagua ka jiniu'u ni, te suni vi koneva'a kua'a ni ja vi chituu ni ñayiu ndi'i ni tniuu gua'a ja ka sa'a ni, <sup>9</sup>nagua yoso nuu tutu ii:

Ni ja'nde de te ni jiña'a de nuu ñayiu ka kunda'u, te tniuu gua'a ja ni sa'a de yun ni kendoo oo nikuii nikani, kachi tutu ii. <sup>10</sup>Te ia Dios kuu ia jiña'a ndikin tata nuu tee jitu, te suni jiña'a ya xtaa ja ka jaa ñayiu, te suni taa ya ndi'i nagua ka jiniu'u ni, te sa'a ya ja vi ni'i gua'a ndeva'a ni, nagua ja saa te skaya kua'a ya tniuu gua'a ka sa'a ni, <sup>11</sup>nagua ja saa te vi koo kuika ni jin ndi'i ni, te kuu vi soko kua'a ka ni. Te nuu vi ndakuña'a san xu'un ja ka soko ni yun nuu ñayiu ka kunda'u, te suu sa'a ja vi ndakuanta'ui nuu ia Dios. <sup>12</sup>Chi tniuu ka sa'o ja ka jiña'o xu'un nuu ñayiu ka kunda'u, masu maa ni ka jiña'o nagua ka ja'ní ña jin, chi suni ka ndakuanta'u ndeva'i nuu ia Dios. <sup>13</sup>Chi tniuu ka sa'a ni ja ka soko ni xu'un sa'a ja vi ndakuanta'ui nuu ia Dios, chi yun xne'e ja ka jantno'o ni tno'o va'a Kristu. Te suni vi chiñu'i ia Dios, ja siun ka chituu ni jin mai vi jin ndi'i ñayiu ka skua'a. <sup>14</sup>Te suni ka ndakuatui ja ja'a ni, chi ka ka'an too ndeva'a ñai jin ni, ja ja'a ja vii ndeva'a ni chindee ni chituu ña ia Dios jin ni. <sup>15</sup>Te na vi ndakuanta'uo nuu ia Dios ja ni skuta'u ña ya in jaka'nú ndeva'a ja vini ma vi ni'o na tno'o vi ka'on ja vi ndakuanta'uo nuu ya.

**Ka'an ni'nú Pablo ja ja'a maa de**  
**10** <sup>1</sup>Maa san kuu Pablo, te jikanta'u san nuu ni nagua ka'an maa Jesukristu ja ka'an vii

ka'an va'a ya vi ka'an vita ya. Su ka ka'an sava ñayiu ja nuu ka oo in nio, te sa'a nda'u sa'a kee ni san, su nuu ojika san, te vini kii ini san ka'an xeen san jin ni, ka kachi.

<sup>2</sup>Su jikanta'u san ja nuu jaa san ja jakoto ña san, te ma vi tenini ña ni ja kii ini san ja ka'an xeen san nuu ni, chi sava ni ka ka'an ja nino'o ni tno'o ñayiu ñuyiu ka'an san, te sein chi vi oo anu san ja vi kintna'a san jin ñayiu ka ka'an siun.

<sup>3</sup>Te jandaa ndija ja ñayiu ñuyiu kuu san, su tu jaxin tna'a san nagua ka jaxin tna'a ñayiu ñuyiu.

<sup>4</sup>Chi ndatniuu ja jantniuu san nuu jaxin tna'a san, masu ja oo ñuyiu ya'a kuu, chi oo jin jaka'nu maa ia Dios, nagua ja xnaa taka jandakui maa jakue'e.

<sup>5</sup>Saa te xnaa taka tno'o kuechi vi tno'o teyii ja tu jandetu ja vi kuni ñayiu ia Dios. Te jin yun ku'ni san ndi'i ja ka ndakani ini ñayiu, te tenini san jin ja vi kuantno'i Jesukristu.

<sup>6</sup>Te nuu kenta ja vi kuantno'o ndaa ni, saa te ndakoo san siki ndi'i ñayiu ja tu ka jantno'o, te vi tniuya'ui jakue'e ka sa'i.

<sup>7</sup>Te maa ni, chi ka ndia'a ni maintno'o ni nagua sa'a in ñayiu. Te nuu ja ndee in ñayiu kukanu ini ja oi jin Jesukristu, te na kona'i ja suni sein, chi oo san jin ya.

<sup>8</sup>Chi visi na ka'an teyii san joo ka ja ndiso tniuu san, su tu kukanoo san, chi maa Jito'o ni chitniuu ña jin san ja xteku ña san jin ni, nagua ja vi kuja ni'nu ni nuu tno'o ya, te masu ja xnaa ña san.

<sup>9</sup>Te ma vi koka'an ni ja nino'o ni kuini san ja siu'u ña san jin tutu tee san.

<sup>10</sup>Chi jandaa ndija ja ka ka'an sava ni ja

taka tutu tee san, chi ka'an xeen san vi ka'an ndakui san, su nuu ja vi na vi koo ni jin san, te ma kundee ini san ja ka'an xeen san, chi ka'an vita san, te ka'an san nino'o tno'o tu jiniu'u, ka kachi.

<sup>11</sup>Su ñayiu ka'an siun, na kona'i ja nani ka'an san nuu tutu ja oo jika san, te suni saa ka'an san nuu kenta san ja vi koo.

<sup>12</sup>Su ma kundee ini san ja vi nitna'a inuu san, ni ma vi kintna'a inuu san jin sava ka ñayiu ja ka ndakuantno'i mai. Chi ñayiu vasa ka kui, chi ka ndakani ini ja ñayiu gua'a ka kuu mai nuu ka skintna'a inui mai jin sava ka ñayiu.

<sup>13</sup>Su sein, chi ma kokuu teyii ndeva'a ka san jin nagua ni chikua'a Dios ja ka'an san, chi maa ya ni chikua'a ndenu guaa kenta san ja kaxtno'o san tno'o ya, chi maa ya ni jandetu ja suni ni kenta san kaxtno'o san tno'o ya ndee nuu maa ni ja ka oo ni ñuu Corinto.

<sup>14</sup>Te yun guaa tu ni ja'an jika ka san jin nagua ni chikua'a ia Dios, te naxa kokuu nuu sua'a, te tu ni oo san ama ka jin ni, chi maa san kuu tee xtnau'u ja ni jaa san ni kaxtno'o san tno'o va'a Jesukristu nuu ni.

<sup>15</sup>Te tu kuu teyii san jin tniuu ja ni sa'a inka ñayiu, ja kokuu na kuinio tniuu ni sa'a maa san. Chi sua'a ndetu ka'nun san ja vi na vi kandija gua'a ka maa ni, saa te kuu satniuu gua'a ka san ne'u maa ni, su maa ni nagua ni chikua'a maa ia Dios ja kaxtno'o san.

<sup>16</sup>Te suni ndetu ka'nun san ja kuu ki'in jika ka san saa ñuu nuu ka oo maa ni ja kaxtno'o san tno'o va'a Jesukristu, su ma ki'in san nuu ja ni ka satniuu sava ka ñayiu,

nagua ja ma kokuu teyii san jin tniuu ja ka sa'a sava kai.

<sup>17</sup>Su nuu ja na in ñayiu kuini ja kokuu teyii, te na kokuu teyii jin tniuu ja sa'a maa Jito'o. <sup>18</sup>Chi masu ñayiu ja sa'a ka'nu mai kuu ñayiu ja janta'u ña ia Dios, chi ñayiu ja sa'a ka'nu maa Jito'o.

### Ka'an Pablo siki tee ka xnda'u ñayiu

**11** <sup>1</sup>Nuu sua'a te kuu, te vi kuandee ini ni ja na ka'an san joo na kuinio in ñayiu ka'an tno'o tu jiniu'u. Nuu saa te vi kuandee ini ni na ka'an san. <sup>2</sup>Chi ja kuu kuiñu san ja ja'a ni kuu in ja vaji nuu maa ia Dios ja kokuu kuiñu san, chi ni kee yu'u san ja vi tnanda'a ni jin Jesukristu, na kuinio in ña'a oo ndutu vi oo vii ña ja tnanda'a ña jin invaa yii ña. <sup>3</sup>Su yu'u san ja suni vi xnda'u ña jin ni, te vi kujioo ni ja ma vi chiñu'u vii ni Jesukristu jin ndee ini ndee anu ni. Chi suni saa ni sa'a Tachi jin Eva, ja ni nduu in koo, te jin ja ndichi ini ti, te ni xnda'u ña ti jin ña. <sup>4</sup>¿Te nau ja ka jandetu ni ka nini ni tno'o ja ka kaxtno'o sava ka ñayiu inka Jesús siin ja masu nagua ni kaxtno'o san, te ka janta'u ni inka espíritu siin saa Espíritu ja ni ka ni'i ni, vi inka tno'o va'a Jesukristu saa nagua ni ka janta'u ni? <sup>5</sup>Su ndakani ini maa san ja masu kuu lule ka san saa tee na'nu ndeva'a ka ja ka ka'an de ja ni chitniuu ña Jesukristu jin maa de. <sup>6</sup>Chi visi tu kuu ka'an gua'a san, su jinkui'nu gua'a ini san, te siun ni xne'e san ya'a nuu maa ni ndi'i ni jichi nagua sa'a san.

<sup>7</sup>¿Te a in jakue'e ni sa'a san ja tu ni ki'in san xu'un nuu ni kaxtno'o san tno'o va'a ia Dios nuu ni? Te ni sa'a nda'u san maa san nagua ja vi kokuu na'nu ni. <sup>8</sup>Chi ni kindee san xu'un ñayiu ka skua'a sava ka ñuu nuu ni janta'u san ja ni ka tniuya'u ñai nagua ja kuantniuu san ja kunukuechi san nuu ni. <sup>9</sup>Te nuu ni oo san jin ni, te ni oja'ní ña jin san, su tu ni ojikan sa'un san nuu ni in ni, chi nuu ni kentakuei ñanio Macedonia, te ni ka otaa de nagua ni oja'ní ña jin san, chi ni ojito san maa san nagua ja ma koxna'a ña san jin ni in ni, te suni saa ni kosa'a san. <sup>10</sup>Chi kukanu gua'a ini san ja jini san tno'o ndaa Jesukristu, te ni in ñayiu tu na in kindee ja kusii ini san jin ja sa'a san nuu ndi'i ñuu ja tnii Acaya.

<sup>11</sup>¿Te nau ja ka'an san sia'a? ¿A chia tu ka'an too ña san? Ña'a, chi maa ia Dios ja jini ja ka'an too ña san.

<sup>12</sup>Su saa ni kosa'a san nagua sa'a san nagua ja ma kua'a san tno'o ja vi sa'a teyii tee yun maa de, ja ka ka'an de ja inuu ni tniuu ka sa'a san jin de. <sup>13</sup>Chi tee yun, masu tee ni chitniuu ndija Jesukristu ka kuu de, chi nino'o ni ka xnda'u ña de, te ka sama de maa de na kuinio ja tee ni chitniuu ya ka kuu de. <sup>14</sup>Te ma vi sa'u kuii ini ni jin ya'a, chi ndee maa Tachi te sama maa, te sa'a na kuinio ja vi ia ye'e ja jinokuechi nuu ia Dios kuu. <sup>15</sup>Te yun guaa ma vi sa'u kuii ini ni jin yun, chi suni tee ka jinokuechi nuu Tachi ka sama de maa de na kuinio ja vi tee ka kaxtno'o tno'o ndaa ka kuu de, su koo in kiuu te vi ni'i ya'u maa de jin tniuu ja ka sa'a de yun.

**Ndakani Pablo tnundo'o tna'a de ja tee ni chitniuu Jesús kuu de**

**16**Ka'an san jin ni inka jichi ja ni in ni, ma vi ndakani ini ni ja nduu kue'e san. Su nuu ja saa ka ndakani ini ni, te vi kuandetu ni ja na ka'an san na kuinio in tee nduu kue'e, nagua ja suni na kokuu teyii san joo luluu. **17**Te tno'o ka'an san ya'a, masu tno'o ja ka'an maa Jito'o kuu, chi ka'an san na kuinio ja in tee nduu kue'e ja sa'a teyii maa kuu san. **18**Chi ka oo kua'a ñayiu ja ka kuu teyii jin ja ka sa'i ñuyiu ya'a, te suni saa ni sein na kokuu teyii san nuu saa. **19**Chi maa ni ja ka ka'an ni ja ka kuu ni ñayiu ndichi, ¿te nau ja gua'a ndeva'a ka jandee ini ni jin ñayiu ka nduu kue'e? **20**Chi gua'a ka jandee ini ni jin ñayiu ka tenini ña jin ni ja vi kunukuechi ni nui, vi ñayiu ka tanda'u ña jin ni, vi ñayiu ka kindee nagua ka neva'a ni, vi ñayiu ka sa'a teyii mai nuu ni, vi ñayiu ka katu tikatu nuu ni. **21**Te visi kukanoo san ja ka'an san, su na ka'an san ja tu kundee ini san ja sa'a teyii san maa san, nagua ka sa'a ñayiu yun.

Su nuu ja sava ka ñayiu ka kii ini ja ka sa'a teyii mai jin tniuu ka sa'i, te suni sein, chi sa'a teyii san maa san jin tniuu sa'a san, visi na kuinio in ñayiu nduu kue'e. **22**Chi ka kuu teyii de ja tee hebreo ka kuu de, te suni sein. Axi ja tee Israel ka kuu de, te suni sein. Axi ja tatatno'o Abraham ka kuu de, te suni sein, chi tatatno'o Abraham kuu san. **23**Axi tee ka jinokuechi nuu Jesukristu ka kuu de, te vi'i ka jinokuechi sein nuu ya saa tee yun.

Te visi ka'an san na kuinio in tee nduu kue'e ndeva'a, su kuu teyii san, chi kua'a ka satniuu san saa tee yun. Te kuu kua'a ka jichi ka kani ña jin sein saa tee yun. Te kuu kua'a ka jichi ndesi san vekaa saa tee yun. Te suni ja ni kuu kua'a ka jichi vi ja yatni ja kuu san. **24**Chi ja ni kuu u'un jichi ka kani ña tna'a san judio jin san, te in in jichi, chi ka kani ña de jin san oko xa'un kuun jichi jin ñii kuiñi. **25**Te uni jichi ni ka kani ña de jin san jin xnuu xii, te in jichi ni ka kuun ni ka kani ña de yuu jin san. Te uni jichi ja ni jiondita san ni sa'u barco nuu ndute mar, te vi saa joo, te kuu san. Te in jichi, chi vi niñu niñu vi nduu nduu ni intatneni san nuu ndute mar. **26**Te jiondita ndeva'a san, te nuu ichi yun jini san kua'a tnundo'o. Chi ni kaku san nuu yute na'nú vi nuu nda'a kui'na, vi nuu nda'a ñayiu ñuu san vi nuu nda'a ñayiu inka tatatno'o. Vi ni kaku san nuu nda'a ñayiu ñuu na'nú vi nuu yuku ja tu na ñayiu ka oo, vi ni kaku san nuu ndute mar, vi ni kaku san nuu nda'a tee ka ka'an ja ñanio ka kuu de. **27**Chi ni ojani ini ndeva'a san ni osatniuu san, te kua'a jichi tu ni okixin san. Ni oji'i san soko ndute vi soko xtaa, te kua'a jichi ni ondite san vi ni okuitnu san ja vijin, chi tu nagua kondii san.

**28**Te masu maa ni ya'a, chi suni ndiso san in javee ja ndi'i kiuu ni ndi'ni ndeva'a san ja ja'a ndi'i ñayiu ka skua'a. **29**Te nuu ja ndee in ñayiu oo vita nuu tno'o ia Dios, te jini san ja vi suni oo vita maa san. Te nuu ja kanakau in ñayiu

nuu kuechi sa'a tna'a kuikin, te suni kukano san vi kitin ini san. <sup>30</sup>Te nuu ja nini kuu ja kokuu teyii san, te kokuu teyii san jin ja oo vita san. <sup>31</sup>Te ja jini maa ia Dios, Tata Jito'o Jesukristu, ia kuu ka'nu nikuii nikani, ja ka'an ndaa san, te masu xnda'u ña san. <sup>32</sup>Te nuu ni oo san ñuu Damasco, te tee tatnuni ñuu yun ja jinokuechi de nuu rey Aretas, ni jani de tee ka jito ye'e ñuu yun, nagua ja vi kakuiko ña de jin san. <sup>33</sup>Su ni ka tnaa ña tee ka kandija jin san nuu in chika ka'nu, te ni ka kene'e ña de jin san nuu ventana in ve'e ja yoxnee siki muro ja ndesi yu'u ñuu yun, saa te ni kaku san nuu nda'a tee tatnuni yun.

### Ni skuni ña ia Dios jin Pablo

**12** <sup>1</sup>Jandaa ndija ja tu nagua nil'i san ja sa'a teyii san maa san, su na ka'an san siki ja ni skuni ña Jito'o jin san. <sup>2</sup>Chi jini san in tee kandija Jesukristu, te ja oo uxi kuun kuia ni sa'a ia Dios ja ni kaa de ndee andivi kuu uni ni ja'an de. Te tu jini san a ni ja'an de jin yiki kuñu de axi maa ni anu de, maa ia Dios guaa jini. <sup>3</sup>Su jini san ja ni ja'an tee yun, su ja tu jini san kuu ja a ni ja'an de jin yiki kuñu de axi maa ni anu de, maintno'o maa ia Dios guaa jini ya. <sup>4</sup>Su ni sa'a ya ja ni kaa de ndee nuu vee ndeva'a ni ja'an de, te ni onini de tno'o ja ma kuu ka'an de, chi tu jandetu ya ja ka'an ni in ñayiu. <sup>5</sup>Te ja siun ni sa'a ia Dios jin tee yun, guaa kuu teyii san ja ja'a de, su tu kuu teyii san ja ja'a maa san, chi ja kuu teyii san kuu ja vita san. <sup>6</sup>Su nuu ja kuini

san ja kokuu teyii san ja ja'a maa san, te masu chia nduu kue'e san, chi ka'an ndaa san. Su ma sa'a teyii san maa san, nagua ja ni in ñayiu ma vi ndakani ini ja kuu ka'nu ka san saa nagua ka jini ñai jin san, axi nagua ka nini ja ka'an san.

<sup>7</sup>Te ja ma kokuu teyii ndeva'a san ja kua'a jichi ni skuni ña ia Dios jin san jana'nu ya. Te yun guaa ni taa ya in tnundo'o ka'nu ndeva'a ja kuu na kuinio in iñu ja yi'i nuu yiki kuñu san, ja kuu in ja ni tetniuu Tachi ja xtuji ña jin san, nagua ja ma kokuu teyii ndeva'a san. <sup>8</sup>Te ja ja'a yun, guaa ja ni kuu uni jichi jikanta'u san nuu Jito'o, nagua ja na kindee ya tnundo'o tna'a san. <sup>9</sup>Su kachi Jito'o nuu san: "Saa ni kuu, chi chindee chituu ña rin jin ron, te nuu ñayiu vita xne'e gua'a ka rin jaka'nu rin", kachi ya. Yun guaa kuu teyii san ja vita san nagua ja jin sein xne'e Jesukristu jaka'nu ya. <sup>10</sup>Te yun guaa kusii ini san ja vita san, vi nuu ka nani ña ñayiu jin san, vi nuu nagua ja'ní ña jin san, vi nuu ka sondikin ña ñayiu jin san, vi nuu tna'a san tnundo'o ja ja'a Jesukristu. Chi nuu vita san, te jini san ja vi'l'i ka nduu ndakui san sa'a ia Dios.

### Ndi'ni ndeva'a Pablo ja ja'a ñayiu ka skua'a ñuu Corinto

<sup>11</sup>Ni sa'a san na kuinio in tee nduu kue'e nuu ni sa'a teyii san maa san, su maa ni ka tenini ña ja saa sa'a san. Chi maa ni guaa vi ndakuantno'o ña jin san nuu siun, chi masu kuu lule ka san nuu tee ka ka'an maa ni ja ka kuu de tee na'nu ja ni chitniuu ña

Jesukristu, visi masu nagua kuu sa'un san. <sup>12</sup>Chi jin tniuu na'nū vi tniuu vii tniuu va'a ja ni jandee ini san ni sa'a san ne'u maa ni, xne'e ja jandaa ndija ja tee ni chitniuu ña Jesukristu kuu san. <sup>13</sup>Chi tu nagua ni sa'a san ja vi kokuu lule ka ni nuu sava ka ñayiu ka skua'a, maintno'o ja tu ni jikan san ja vi chituu ña ni nagua ja'nī ña jin san. Su nuu ja yun kuu in jakue'e ni sa'a san, te vi kuaka'nu ini ni.

<sup>14</sup>Te vitna ja oo tua'a san ja jakoto ña san jichi kuu uni. Te ma jaa san ja nagua koxna'a koxnii ña san jin ni, chi tu kuini san nagua ka neva'a ni, chi ja kuini san kuu ja vi koo gua'a maa ni nuu ia Dios. Chi masu se'e kuu ja nduku xu'un ja kuantniuu tata, chi maa tata nduku ja vi kuantniuu se'e de. <sup>15</sup>Te yun guaa sein, chi kusii ini san ja xnaa san ndi'i nagua neva'a san, te vi ndee maa san xndi'i san ja ja'a ndi'i ni. ¿Te nau ja nuu ka'an too gua'a ka ña san, te vi saa nuu ka ka ka'an too ña maa ni? <sup>16</sup>Te oo kaji ja sein, chi tu nagua ni xna'a ni xnii ña san jin ni. Su visi ni saa, te ka ka'an sava ni ja ndichi ndeva'a ini san, te ni xnda'u ña san jin ni. <sup>17</sup>¿Axi ni tanda'u ña san nuu ni tetniuu san tee ni ka jakoto ña jin ni? Tu sa'un. <sup>18</sup>Chi ni jikanta'u san nuu Tito ja jaa de jakoto ña de, te ni tetniuu san de jin inka ñanio. ¿Te a ni xnda'u ña Tito jin ni ja ni'l de xu'un ja kuu maa de? ¿Te a masu in ni ichi ka jika nduu san vi in ni Espíritu ia Dios ka oo jin san?

<sup>19</sup>Te ¿a masu ka ndakani ini ni ja ndakanta'u san nuu ni? Su masu saa kuu, chi sua'a nuu maa ia Dios

ka'an san, chi oo san jin Jesukristu. Te ndi'i tno'o ya'a ka'an san nagua ja vi kuja ni'nu ni nuu tno'o ya, vi ñani vi kua'a, ja ka'an too ndeva'a ña san. <sup>20</sup>Chi yu'u san ja nuu jakoto ña san, te ma nuku'un ña san nagua kuini san, te suni ma vi junkuaan ini ña maa ni naxa sa'a san. Chi yu'u san ja vatuni ka tee tna'a ni, axi ka kuu kuasun nuu tna'a ini ni, axi ka skiti ini tna'a ni, axi ka sa'a siin tna'a ni, axi ka nani tna'a ni, axi ka ka'an ni kuentu ñayiu, axi ka sa'a teyii ni maa ni, axi ndontakuei vaa ni siki inka ñayiu. <sup>21</sup>Te suni yu'u san ja nuu jaa san ja jakoto ña san, te sa'a ia Dios ja kukanoo san ja ja'a ni, te vatuni nda'i san ja ja'a kua'a ni, ja ni ka osa'a ni yika kuechi, te tu ka ndatna'u ini ni ja vi xndoo ni taka jane'e jayichi, vi ja ka sa'a ni kuechi ñuyiu jin inka ñayiu, vi ndi'i jakue'e jasua'a ja ni ka osa'a ni.

### Xtekú ña Pablo

## 13

<sup>1</sup>Ya'a kokuu uni jichi ja jaa san jakoto ña san. Te ndi'i nagua vi sa'a ndao na kokuu nagua ka'an nuu tutu ii, ja tno'o yu'u uu axi uni testiu na kuu ndaa. <sup>2</sup>Chi nuu ni jaa san jichi kuu uu ja ni jakoto ña san, te ja ni ka'an san nuu ñayiu ni ka osa'a yika kuechi ja ma vi kosa'a kai vi nuu ndi'i maa ni. Te vitna ja oo jika san, te ndajioküin san tee san nagua ja ni ka'an san nuu ni ka oo jian, nagua ja nuu jaa san ja jakoto ña san, te ma kunda'u ka ini san jin ñayiu yun. <sup>3</sup>Saa te vi kukanu ini maa ni jin ja ka nduku ni, ja ka'an Jesukristu jin ma'ñu sagua sein.

Te maa ya, chi masu ia vita kuu ya ja sa'a ndaa ya jin ni, chi xne'e ya jaka'nu ya ne'u maa ni. <sup>4</sup>Chi visi ia vita kuu ya nuu ni intakaa ya nuu cruz, su teku ya jin jaka'nu maa ia Dios. Te suni saa ni sein, chi vita kuu san na kuinio maa ya. Su oo san jin ya, te teku san jin jaka'nu maa ia Dios, nagua ja kuu kunukuechi san nuu ni.

<sup>5</sup>Vi koto tnuni ni maa ni nagua ja vi kuni ni, a ka oo yutnu ni jin tno'o ka kandija ni. Vi ndakondia'a ni maa ni, ¿a tu ka jini maa ni ja ka oo ni jin Jesukristu? Axi saa masu inu ndija ni ja ka kandija ndaa ni ya. <sup>6</sup>Su ndetu ka'nu san ja vi kuni ni ja sein, chi kandija ndaa san. <sup>7</sup>Te ndakuatu san nuu ia Dios ja ma vi sa'a ni ni in jakue'e, su masu ja kee va'a sein kuu, chi ja na vi sa'a maa ni java'a, visi na vi koka'an maa ni ja ni kendoo kue'e san. <sup>8</sup>Chi ma kuu nagua sa'a sa'un san siki tno'o ndaa, chi sua'a chituu san ja vi kuni ñayiu tno'o ndaa. <sup>9</sup>Te yun guaa kusii ini san ja oo vita san, nagua ja saa, te vi koo ndakui maa ni. Te ndakuatu san ja ja'a ni,

nagua ja vi kuja ni nuu tno'o ya. <sup>10</sup>Yun guaa tee san tutu ya'a nuu oo jika san, nagua ja nuu kenta san nuu ka oo ni, te ma kokuu xeen ndeva'a san nuu ni jin tniuu ja ni skuiso siki ña Jito'o ja sa'a san ja vi kuja ni nuu tno'o ya, te masu ja skunaa ña san.

### **Sandi'i ni ka ndakantno'o ña Pablo**

<sup>11</sup>Ya'a ni ka kuu tno'o sandi'i ja ka'an san, vi ñani vi kua'a. Vi kosii ini ni, te vi nduku ni ja tu na kuechi vi kotavi ni, vi ndakuña'a nuu tna'a ni tno'o ndee ini, te inuu inuu vi ndakani ini ni, te vi koo mani ni. Te maa Dios, ia mani ini, ia kutoo ña, na koo ya jin in in ni. <sup>12</sup>Te vi ndatnii nda'a tna'a ni vi vi ndakanu ni'nú tna'a ni. <sup>13</sup>Te ndil'i ñayiu maa ia Dios ka ndakan tno'o ña, ¿a kukueni ka oo ni?

<sup>14</sup>Te maa Jito'o Jesukristu na koto na kuni ña ya jin ni. Te vi koo ni jin Dios, ia kutoo ña, vi Espíritu ya.

Saa na kokuu.